

Allah'ın Verdiği Bir Nimet: Hikmetli Konuşmak 1

Yüce Allah müminleri, yaşadıkları hak dini ve güzel ahlakı başkalarına da anlatmakla sorumlu kılmıştır. Bu nedenle insanlara Allah'ın varlığını, birliğini ve yüceliğini anlatarak, onları Kuran ahlakına çağırarak görevli olan müminler için konuşmak hem büyük bir nimet hem de önemli bir ibadettir. Bu doğrultuda Allah'ı zikreder, insanlara sözün en güzelini söyler, onlara din ahlakını tebliğ eder, iyiliği emreder kötülükten men ederler. Böylece konuşmak müminler için hayatlarının sonuna kadar ecir kazanabilecekleri bir ibadete dönüşür. Hikmetli konuşmanın en güzel örneklerini ise peygamberlerimizin hayatlarında görmemiz mümkündür. Kuran'da hayatları hakkında detaylı bilgi verilen değerli peygamberlerimizin tebliğ yaptıkları insanlara karşı verdikleri örnekler, sordukları düşündürücü sorular, yaptıkları kısa ama akılda kalıcı anlatımlar, inkar eden kimselerle olan diyalogları tüm Müslümanlar için birer hikmet örneği niteliğindedir.

Peygamber Efendimiz (sav)'in Konuşmalarındaki Hikmet

Kuran'ın "**Andolsun, sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü uyanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Resûlünde güzel bir örnek vardır.**" (Ahzab Suresi, 21) ayetiyle bildirildiği gibi, Peygamberimiz (sav)'in hayatında müminler için her konuda hikmet dolu örnekler vardır. Konuşma adabı hakkında hadislerde aktarılan bilgilere bakıldığında, Peygamber Efendimiz (sav)'in bu konuda da üstün bir kaliteye sahip olduğu görülür. Sevgili Peygamberimiz (sav) insanlar arasında, etkileyici üslubu, hikmetli ve keskin hitabıyla tanınan bir kimsedir. Onun tebliği insanlar üzerinde çok büyük bir etki oluşturmuş, Allah onun konuşmalarındaki üstünlüğü pek çok insanın imanına ve İslam ahlakını benimsemesine vesile kılmıştır. Peygamberimiz (sav)'in konuşmaları, sohbetleri, yüksek vicdan ve ahlak anlayışı nedeniyle çok büyük bir zevk ve hayranlıkla dinlenmiştir. Konuşmalarında daima Kuran ahlakına uygun, hayra yönelik, insanları iyiye ve güzele davet eden üsluplar kullanması, insanların ondaki hikmetleri görüp örnek almalarına vesile olmuştur. Sahabelerden bizlere aktarılan çeşitli rivayetler Peygamberimiz (sav)'in bu özelliğini ortaya koymaktadır. Bunlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

"Allah Resulü insanların en beliğ (belagatli kimse, meramını tamamen, noksansız ve güzel sözlerle anlatmaya muktedir olan. Kafi derecede olan. Yeter olan), en düzgün konuşanı ve en tatlı sözlü olanıydı! O, şöyle diyordu: "Ben Arabın en fasihiyim (Hatasız olarak söyleyen. Açık ve güzel konuşan)." (Taberani, Hakim; Huccetü'l İslam İmam Gazali, İhya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Güllü, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800)

Hiz. Aişe (ra), Resulullah (sav)'in sözlerini şöyle tarif eder:

- "O, sizlerin konuştuğunuz gibi lafları çabuk çabuk ve peş peşe sıralamazdı, sözleri az ve özdi. Halbuki sizler cümleleri birbirine ekleyip duruyorsunuz."* (El Fevaid, Huccetü'l İslam İmam Gazali, İhya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Güllü, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800)
- "Allah Resulü çok veciz (kısa, öz, az sözle çok mana ifadesi) konuşurdu. Böyle konuşmasını kendisine Allah Katından Cebrail getirmişti. Kısa cümleler içinde bütün maksadını yansıtırdu. Veciz sözlü cümleler söylerdi, sözlerinde ne fazlalık ne de eksiklik bulunurdu. Kelimeleri bir ahenk içinde birbirini izler, sözcükleri arasında duraklar ve böylece dinleyenleri sözlerini belleyip ezberlerlerdi. Sesi gürdü ve tatlıydı. Gerektiğinde konuşurdu, kötü laflar etmezdi, hep hakkı söylerdi."* (Ebu Davud, Huccetü'l İslam İmam Gazali, İhya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Güllü, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800)
- "Güzel olmayan laflar edenlerden yüz çevirirdi. Hoşlanmadığı, çirkin saydığı bir sözü konuşmak zorunda kaldığında onu kinaye yoluyla ifade buyururdu."* (Buhari, Huccetü'l İslam İmam Gazali, İhya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Güllü, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800)
- "Kendisi sustuğunda huzur-dakiler konuşurdu. Katında tartışma yapılmazdı."* (Tirmizi; Huccetü'l İslam İmam Gazali, İhya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Güllü, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998,

s. 800)

- "*Sahabelerinin yüzlerine karşı son derece güler ve gülümserdi, onların konuştuklarını beğenir, dikkatle dinler, kendisini onlardan biri sayardı.*"(a.g.e.)

Hz. Ebu Umame (ra)'den:

- "*İnsanların en güleç yüzlüsü ve hoş canlısı idiler.*" (G.Ahmed Ziyatüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 521/4)

Hz. Enes (ra) şunu bildirmiştir:

- "*Efendimiz (sav) halkın en latifecisi (hoş söz, şaka, mizah, söz ile iltifat) idi.*"

(a.g.e.)

Peygamber Efendimiz (sav)`in Hikmetli Tebliğine Bir Örnek

Rabbimiz bir ayette, Peygamberimiz (sav)'in öğütlerinin, hatırlatma ve uyarılarının inananlar için "hayat verecek şeyler" olduğunu bildirmektedir. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

"Ey iman edenler, size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah'a ve Resûlü'ne icabet edin. Ve bilin ki muhakkak Allah, kişi ile kalbi arasına girer ve siz gerçekten O'na götürülüp toplanacaksınız. "
(Enfal Suresi, 24)

Bu nedenle Peygamberimiz (sav)'in çağrı ve öğütleri herhangi bir insanın çağrısı gibi değildir. Bu çağrılara uymak, insanın dünyada ve ahirette kurtuluşuna vesiledir. Peygamberimiz (sav)'in her çağrısında insanı kötülüklerden, zulümden, karamsarlıktan, azaptan kurtaracak hikmetler vardır. Peygamberimiz (sav)'in her öğütünde Allah'ın ilhamı ve koruması olduğu için, samimi bir Müslüman bu öğütlere gönülden teslim olarak hidayet bulur.

Peygamberimiz (sav)'in günümüze ulaşan sözlerinde onun müminlere verdiği güzel öğütler de bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi sahabeli Muaz (r.a)'a verdiği öğütlerdir. Sevgili Peygamberimiz (sav)'in Muaz'a şöyle söylediği aktarılır:

"Muaz! Sana Allah'tan korkmanı, sözün doğrusunu söylemeni, sözünde durmanı, emaneti yerine getirmeni, hıyanetten uzak kalmanı, komşu hakkını korumanı, yetime acımanı, tatlı sözlülüğü, bol bol selam vermeni, işin iyisini yapmanı, imana sarılmanı, Kuran'ı derinliğine anlamanı, ahiret sevgisini, hesaptan korkmanı, tevazu kanatlarını indirmeni tavsiye ederim. Muaz! Seni hikmet sahiplerine kötü söz söylemekten, doğru söyleyene yalan söylemekten, günahkara boyun eğmekten, adaletli bir hükümdara baş kaldırmaktan, yeryüzünde fesat çıkarmaktan men ederim. Muaz! Sana her taşın, ağacın ve duvarın yanında nerede olursan ol Allah'tan korkmanı işlediğin her günahın ardından gizlisine gizli, aleni olanına da aleni tevbe etmeni tavsiye ederim." (Ebu Nuyam el-Ilye, Beyhaki, ez-Züh'd'de açıklamışlardır; Huccetü'l İslam İmam Gazali, İhya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.793)

<https://www.harunyahya.info/makaleler/allahin-verdigi-bir-nimet-hikmetli-konusmak-1>